

Posudek školitele

na disertační práci JUDr. PhDr. Jana M a l a s t a

„Obecní samospráva v České republice: teoretická a historická východiska“

Předložená disertační práce, která obsahuje 278 stran číslovaného textu (k nim je třeba ještě připočíst předmluvu, v níž jsou vyjádřeny cíle disertační práce, podkladové prameny a metody zpracování a předpokládaný přínos práce, a dále seznam pramenů a resumé), představuje na tento druh práce rozsáhlé dílo věnované teoretickým otázkám územní samosprávy a jejímu historickému vývoji na území dnešní České republiky. Byť těžiště práce spočívá v rozboru téma z pohledu správního práva, od čehož nelze oddělit ústavněprávní pohled na zkoumanou problematiku, zabíhá autor i do širších otázek právně teoretických a politologických. I tento přesah do dalších, v podstatě souvisejících oborů se projevuje na stránkově velkém rozsahu práce.

Práce je rozdělena do čtyř základních kapitol:

1. Teoretická východiska veřejné správy
2. Obecní samospráva
3. Historické podoby obecní samosprávy na našem území
4. Závěr

Jednotlivé kapitoly jsou dále členěny, lze poznamenat, že přehledně a logicky.

Již z názvu disertační práce vyplývá, že se autor chtěl a měl zabývat teoretickým – obecným pojetím samosprávy, zejména samosprávy na úrovni obcí (v historickém označení obcí politických), a dále vývoji obecní samosprávy zejména na našem území. Práce tak není statickým výkladem platné úpravy otázek obecní samosprávy, ale specificky určeným rozbohem tematiky obecní samosprávy.

Autor vyšel při zpracování tématu z velkého počtu literárních pramenů a vybrané judikatury (zejména Ústavního soudu ČR). Lze ocenit, že autor provedl, případně se pokusil provést hlubší rozbor zkoumané látky, k čemuž mu pomohla i vlastní víceletá zkušenost s publikováním odborných článků a příspěvků. Práce je napsaná pečlivě. I s ohledem na její velký rozsah lze přesto najít více míst, k nimž lze mít připomínky, byť spíše drobnější a nikoli zásadní:

- ke str. 194 (pozn. 282), str. 204 (pozn. 325): Autor zde cituje prameny – články otištěné v časopisech Právník a Správní právo – odkazem na následný pramen, který je rovněž citoval. Toto lze považovat ve vědecké práci za neobvyklé, zejména jsou-li jmenované časopisy ze všech starších ročníků běžně dostupné.

- ke str. 204: Píše-li již autor o „podzákoně normotvorbě“ národních výborů, což možná nebylo nezbytné, měl se věnovat vedle úpravy zákona č. 65/1960 Sb. spíše následnému zákonu č. 69/1967 Sb., o národních výborech, a využít dobových pramenů, které sám autor zařadil do seznamu použitých pramenů. Např. v učebnici Z. Lukeš a kol.: Československé správní právo (1981) bylo výrazně rozlišeno, že národní výbory vydávaly dva druhy právních předpisů: obecně závazná nařízení („originární“) a odvozené obecně závazné právní předpisy.
- ke str. 208 an.: Při rozboru střetu koncepcí o podobu obecní samosprávy, obnovované v roce 1990, a to problematiky ekonomického základu samosprávy, neměl být opomenut neschválený návrh zákona Federálního shromáždění o majetku obcí z roku 1990 (tisk 180 FS ČSFR, VI. volební období).
- ke str. 221: Cituje-li autor starší judikaturu o tom, že okresní úřady byly právními osobami, bylo namíste uvést, že to bylo především v souvislosti s tehdejší chápáním okresního úřadu jako zaměstnavatele („organizace“), či obecněji s tehdejší pohledem na postavení rozpočtových organizací (i např. ministerstev). To však odeznělo nejpozději s nabytím účinnosti zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích.
- ke str. 228: Názor autora, že by snad Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových měl být „správním úřadem“, měl být argumentačně podložen. Dle mého názoru se o správní úřad nejedná (ani zákon č. 201/2002 Sb., o Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, to neuvádí).
- ke str. 240: Rozebírá-li autor formulační rozdíly obecního zřízení a krajského zřízení o možnosti zastupitelstva vydávat obecně závazné vyhlášky, měl se pokusit i o vlastní rozbor, zda jde ve smyslu čl. 104 odst. 3 a 1 Ústavy ČR o rozdíly podstatné, případně zda skutečná možnost autonomní normotvorby zastupitelstev, která plyne z úpravy ústavní, nepřevyšuje mantinely formulované v těchto podústavních zákonech.
- ke str. 247: Uvádí-li autor jako literární pramen na str. 283 komentář k Ústavě České republiky autorů V. Sládečka, V. Mikule a J. Syllové z r. 2007, měl se v textu o přenesené působnosti vypořádat s jasným názorem V. Mikule, že zákonem lze svěřit výkon státní správy orgánu územní samosprávy, nikoli samosprávnímu celku jako takovému. Disertační práce dle mého názoru nevhodně relativizuje význam ustanovení čl. 105 Ústavy (bylo by snad ústavně konformní, aby jeden „územní samosprávný celek“ byl zákonem pověřen výkonem státní správy na území jiného územního samosprávného celku téhož stupně?!).
- ke str. 258, 259: Není jasné, co měl autor na mysli označením „československé obecní zřízení“, když historicky žádné takové obecní zřízení přijato nebylo.
- ke str. 262, 269 aj.: Je škoda, že v textu práce o teoretických východiscích obecní samosprávy se čtenář nedozví o názoru autora na to, co je to podle něho „orgán obce“. Autor se v práci takovéto úrovně neměl např. spokojit s mechanickým převzetím zákonné formulace, že obecní policie je orgánem obce, aniž by bylo vyloženo, v čem taková „orgánnost“ má spočívat.

Podle mého názoru autor splnil požadavky, kladené na disertační práci. Oceňuji především systematické zpracování zadaného tématu a prokázání schopnosti k vědeckému rozboru zkoumané problematiky.

V Praze dne 25. 1. 2015

doc. JUDr. Martin Kopecký, CSc.